

Koncepcia Špecializovaného zariadenia

Špecializované zariadenie (ďalej len „ŠZ“) sa vo februári 2012 pretransformovalo z pôvodného Úseku diagnostiky a autizmu (ďalej len „ÚDA“) ako potreba vyplývajúca zo štrukturálnych zmien, ktoré vývinovo nastali v rámci nášho zariadenia. Z pôvodných 5 skupín ÚDA (3 skupiny malých detí od 3 do 8 rokov a 2 skupiny od 8 rokov) sa odčlenila 1 skupina malých detí, v ktorej sú deti s kombinovanými vývinovými poruchami (aj PAS, ale aj iné) a je súčasťou štruktúry DSS. Naďalej však ostáva v súčinnosti a spolupráci s ostatnými skupinami malých detí zo ŠZ, nakoľko ich cieľová skupina, program a ciele sú totožné.

V súčasnosti ŠZ teda zastrešuje 4 skupiny – 28 prijímateľov sociálnej služby (ďalej len „prijímateľov“), kde sa poskytuje sociálna služba pre deti a dospelých s poruchou autistického spektra (ďalej len „PAS“) vo veku od 3 rokov vyššie. Dve skupiny tvoria malé deti vo veku od troch do osem rokov v budove na ulici Ľ. Zúbka 6. Ďalšie 2 skupiny tvoria prijímatelia nad 8 rokov, ktorí sídlia v budove na ulici Lipského 13.

Pri našej práci vychádzame z presvedčenia, že každý človek má právo na primeranú starostlivosť a výchovu. K tomu je potrebné:

- poznať jeho súčasný celkový stav, zvážiť jeho možnosti a potreby,
- nájsť vhodné stimulačné, kompenzačné, reedukačné a rehabilitačné prostriedky, ktoré pomôžu čo najviac eliminovať dôsledky postihnutia,
- aplikovať vhodné metódy a prostriedky pre jeho maximálny rozvoj,
- hľadať najvhodnejšie možnosti uplatnenia jeho schopností a realizáciu záujmov.

Ambulantná forma sociálnej služby pre deti od 3 do 8 rokov je poskytovaná do 8 rokov so zreteľom na začiatok školského roka v kalendárnom roku, v ktorom prijímateľ dosiahne vek 8 rokov. Cieľom je nastavenie prijímateľov na edukačno-tréningový program TEACCH, nácvik komunikačných aktivít a alternatívnej augmentatívnej komunikácie, tiež hrových, predškolských akademických a sociálnych zručností.

Komplexný rozvoj osobnosti vo všetkých vývinových oblastiach zabezpečujeme pomocou dostupných relevantných metodík a prístupov, vypracovávaním individuálnych plánov dieťaťa, programu sociálnej rehabilitácie s možnosťou ich ďalšieho zaškolenia.

Poskytujeme konzultačno-poradenský servis rodinám týchto prijímateľov. V skupinách pracujú vychovávateľa – špeciálni a liečební pedagógovia, sociálni pracovníci, inštruktori sociálnej rehabilitácie a opatrovatelia.

V ambulantnej forme sociálnej služby pre deti a mládež nad 8 rokov je cieľom pokračovať v nastavenom programe TEACCH paralelne so školskou dochádzkou. V rámci individuálneho programu sa zohľadňujú komunikačné a sociálne schopnosti, akceptovanie skupinových aktivít, preferujú sa zručnosti, ktoré vedú k väčšej miere samostatnosti ako aj možnostiam zmysluplného pracovného zapojenia v rámci každodenných aktivít.

Dostatok pozornosti sa venuje problémom spojeným s dospievaním a reálnym možnostiam trávenia voľného času.

V skupinách pracujú sociálni pracovníci, inštruktori sociálnej rehabilitácie a opatrovatelia.

Okrem ambulantnej sociálnej služby v ŠZ poskytujeme aj týždennú pobytovú formu sociálnej služby pre 1 prijímateľa a celoročnú pobytovú formu sociálnej služby pre 2 prijímateľov. Cieľom je preniesť naučené edukačno-tréningové metódy do praktického života prijímateľov s možnosťou komplexného rozvoja vo všetkých jeho vývinových oblastiach, ako aj zavádzanie relaxačno-terapeutických aktivít na

zmiernenie nešpecifických prejavov správania, vyplývajúcich z veku a z celkovej diagnózy prijímateľov.

Súčasťou tímu SZ je aj logopéd, psychológ a vychovávateľ - diagnostik, ktorí nie sú viazaní na chod skupiny, poskytujú diagnostické a terapeutické služby aj iným prijímateľom CSSpKM a RCA.

Špecializované zariadenie plní 3 základné funkcie:

1. Diagnostická a rediagnostická funkcia

Počas dochádzky prijímateľov odborní zamestnanci kompletizujú potrebné interné aj externé podkladové správy o jedincovi (anamnestické údaje, lekárske správy, psychologické, pedagogické...). Po adaptačnej fáze prijímateľov vykonávajú tímovú vývinovú diagnostiku, do ktorej prispievajú čiastkovými výsledkami z konkrétne zadaných oblastí. Na základe ich analýz prehodnocujú celkový stav, aplikujú a overujú najefektívnejšie terapeuticko-výchovné modely v priamej práci s prijímateľom. Pri celom procese úzko spolupracujú s rodinou, berú do úvahy ich podnety a požiadavky.

V záverečnej písomnej správe je zhodnotený celkový aktuálny stav prijímateľa, a to po stránke zdravotnej, psychologickkej, špeciálno-pedagogickej, jeho možnosti, potreby, záujmy. Prognosticky sú uvedené potenciálne perspektívy vývinu, či uplatnenia (dlhodobé ciele). Zvolí sa stratégia výchovy, nosná metodika a terapeutické prístupy, ktoré sa budú používať v ďalšom výchovno-vzdelávacom procese (príprava do školy, pracovná príprava, TEACCH, ABA...). Súčasťou záverečných materiálov sú strednodobé výchovné ciele a podrobne rozpracované „programy sociálnej rehabilitácie“, tvoriace aktuálne učebno-výchovné či terapeutické ciele, špecifické postupy, príp. metódy, miesto a spôsob ich napĺňania.

Neoddeliteľnou súčasťou práce s prijímateľom sociálnych služieb je tvorba individuálneho plánu s kľúčovým pracovníkom a rodinou prijímateľa. Tieto plánovacie stretnutia sa realizujú spravidla 2x ročne, v prípade potreby aj častejšie. Individuálny plán je vyhotovený v písomnej podobe podľa štandardov práce v sociálnych službách.

Na základe jedenásťročného systematického monitorovania podmienok integrácie v predškolskom veku (projekt integratívnej materskej školy v podmienkach DSSpKM) zostávame otvorení integrácii našich prijímateľov do predškolských zariadení bežného typu. V prípade potreby a záujmu poskytujeme danej škôlke diagnostické, poradenské, metodicko-konzultačné služby spojené s integráciou detí s PAS či mentálnym postihnutím. Ak je to potrebné, na základe dohody s materskou škôlkou, realizujeme krátkodobé pobyty dieťaťa v škôlke za asistencie terapeuta CSSpKM.

U starších prijímateľov, po skončení povinnej školskej dochádzky, sa zameriavame na diagnostiku pracovných zručností, na možnosti osamostatnenia v bývaní a s tým spojené zručnosti, na zmysluplné trávenie voľného času a na možnosti integrácie do spoločnosti prostredníctvom podporných služieb – napr. osobný asistent, dobrovoľník.

Pri rediagnostike ide o prehodnotenie aktuálneho stavu prijímateľov po určitom čase (podľa aktuálneho stavu prijímateľa a potreby) a následné vypracovanie aktuálneho stimulačného, rehabilitačného či korektívneho programu.

2. Terapeutická funkcia

Terapie využívame na prekonanie najzávažnejších prekážok v ďalšom vývine, na úspešné zvládnutie základných sebaobslužných úkonov, rozvoj komunikačných zručností, primeraného sociálneho správania. U starších prijímateľov sa zameriavame na zvládnutie školskej dochádzky, na prípravu na pracovné uplatnenie, či iné závažné zmeny, ktoré sa v rodine vyskytnú.

Cielene aplikujeme zvolený terapeuticko-výchovný model za použitia rôznych stimulačných, korektívnych, reedukačných, rehabilitačných a iných terapeutických postupov, ktoré zabezpečuje celý intervenčný tím. Počas rediagnostiky správania aplikujeme funkčnú analýzu správania a následnú cieľnú terapiu správania, často v spolupráci viacerých odborníkov. Trvalé zlepšenie nastáva, keď sa do ich odstraňovania vhodne zapojí celá rodina a okolie.

Súčasťou terapií je individuálna logopedická starostlivosť, činnosť terapie, tréning kognitívnych funkcií, nácvik komunikačných zručností s využitím alternatívno augmentatívnych prostriedkov, bazálna stimulácia a iné.

3. Konzultačno-poradenská funkcia

Za účelom riešenia aktuálnych problémov, zjednocovania výchovných prístupov, stanovovania krátkodobých cieľov poskytujeme pravidelné konzultácie rodičom. Súčasťou je metodické poradenstvo, priama inštrukcia jednotlivých postupov a techník práce s prijímateľom. V neposlednom rade poskytujeme psychoterapiu a ľudskú podporu rodine, pomáhame sprostredkovať kontakty na iné pomáhajúce inštitúcie, príp. iné zdroje pomoci. Na vyžiadanie poskytujeme konzultácie zamestnancom v rámci DSS, CSS a iným inštitúciám k riešeniu ich konkrétnych problémov (bežná škola, materská škola).

Záver práce Špecializovaného zariadenia :

Na základe posúdenia stavu a potrieb sa vyjadrujeme k vhodnosti a primeranosti našich služieb pre daného prijímateľa. Odporúčame zákonným zástupcom najvhodnejšie možnosti v danej situácii. Predpokladá to našu dobrú orientáciu v škále služieb iných inštitúcií rezortu školstva, zdravotníctva, práce a sociálnych vecí. Táto práca je významná najmä u detí predškolského veku pri výbere školy, pre dospelých pri rozhodovaní o uplatnení pracovných zručností na primeranom pracovisku, či nachádzaní sociálnych odľahčujúcich služieb iného typu, než poskytujeme v CSSpKM.

Ak prijímateľ zostáva v našom zariadení naďalej, rozhodujeme v súčinnosti s úsekom sociálnej a zdravotnej starostlivosti o jeho zaradení do vhodnej kmeňovej skupiny. Špecializované zariadenie je súčasťou organizačnej štruktúry CSSpKM a je úzko prepojený s ostatnými úsekmi v rámci zariadenia. Niektoré odborné úlohy plní v súčinnosti s nimi.

V organizačnej štruktúre ŠZ je 23 zamestnancov, z toho 1 vedúca, 0,5 vychovávateľ - diagnostik, 0,5 psychológ, 1 logopéd, 6 vychovávateľa, 6 sociálni pracovníci, 3 inštruktori sociálnej rehabilitácie, 1 sestra, 4 opatrovatelia. Neoddeliteľnou súčasťou pracovného tímu je aj 0,5 logopéd, ktorý pracuje s prijímateľmi zo skupín na Lipského.

Bratislava, 01. 01. 2022

Mgr. Ivana Kubincová
vedúca špecializovaného zariadenia
mobil: +421 948 119 616
autisti@csspkm.sk
kubincova@csspkm.sk